

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Рівненський державний гуманітарний університет

ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА, СПОРТ І
РЕАБІЛІТАЦІЯ В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ

Збірник наукових праць

ВИПУСК 14

РІВНЕ – 2023

**Фізична культура, спорт і реабілітація в закладах освіти:
Збірник наукових праць. Рівне: ГО СОМ-ЦЕНТР, 2023. Випуск
14. 440с.**

У збірнику вміщено наукові праці вчених, аспірантів, вчителів-методистів, вчителів-новаторів, здобувачів вищої освіти галузі фізичної культури та спорту України

Збірник статей буде корисним для вчителів і викладачів фізичного виховання, спортсменів, усіх, хто цікавиться сучасними проблемами розвитку фізичного виховання та спортивного тренування

Редакційна колегія:

кандидат педагогічних наук, професор Кіндрат В.К.
кандидат педагогічних наук, доцент Ковальський В.В.
доцент Кашуба А.А.
старший викладач Гоголь Т.В.

Відповідальність за інформаційну достовірність поданих матеріалів у наукових працях несуть автори публікацій

ЗМІСТ

Василюк В.М., Виговський А.В. ТРАНСПОРТАЦІЯ ФІЗИЧНОЇ І ТЕХНІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ЮНИХ ФУТБОЛІСТІВ У ПОЧАТКОВУ ФАЗУ ТРЕНУВАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ.....	9
Василюк В.М., Определянський Б.О. КЛАСИФІКАЦІЯ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ЮНИХ ФУТБОЛІСТІВ НА ПОЧАТКОВІЙ ФАЗІ ТРЕНУВАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ	20
Василюк В.М., Рибак О.М. ОСНОВНІ ПРИНЦИПИ БАЗОВОЇ ТЕХНІКО-ТАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ВОРОТАРІВ У ФУТБОЛІ	29
Василюк В.М., Травський О.В. РОЗВИТОК ПРОФЕСІЙНОЇ ОБІЗНАНОСТІ У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ТРЕНЕРІВ В ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ СПОРТИВНО-ПЕДАГОГІЧНИХ ДИСЦИПЛІН.....	38
Василюк В.М., Ядчишин Р.М. ПЛАНУВАННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ РІЧНОГО МАКРОЦИКЛУ ТРЕНУВАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ АМАТОРСЬКОЇ КОМАНДИ З ФУТБОЛУ.....	45
Власюк Г.І. Манзик В.О. ФАКТОРИ ВИХОВАННЯ МОРАЛЬНО-ВОЛЬОВИХ ЯКОСТЕЙ ЮНИХ СПОРТСМЕНІВ.....	57
Власюк Г.І., Артюх М. АНАЛІЗ ЗАСОБІВ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ У ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ БОРЦІВ РІЗНОЇ КВАЛІФІКАЦІЇ.....	67
Власюк Г.І., Романюк Д. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ТЕХНІКО-ТАКТИЧНИХ ДІЙ В КРОСОВИХ ВИДАХ СПОРТИВНОГО ОРІЄНТУВАННЯ.....	77
Герасимчук А.Ю., Босюк А.В. ФОРМУВАННЯ МОРАЛЬНИХ ЯКОСТЕЙ ДІТЕЙ ІЗ ВИКОРИСТАННЯМ ДИДАКТИЧНИХ КАЗОК НА ЗАНЯТТЯХ ФІЗИЧНОЮ КУЛЬТУРОЮ.....	88

Герасимчук А.Ю., Воловник В.М. ВИКОРИСТАННЯ ЗАСОБІВ ВОДНОГО СЕРЕДОВИЩА У ПРОФЕСІЙНО ПРИКЛАДНІЙ ПІДГОТОВЦІ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ.....	99
Герасимчук А.Ю., Мороз Ю.М. ВПЛИВ СЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ БАСКЕТБОЛОМ НА РОЗВИТОК КООРДИНАЦІЙНИХ ЗДІБНОСТЕЙ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ.....	108
Гоголь Т.В. ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПРИ ФОРМУВАННІ ЕКОНОМІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ.....	119
Давидюк І.В. ВИКОРИСТАННЯ НАРОДНИХ РУХЛИВИХ ІГОР В НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОМУ ПРОЦЕСІ СУЧАСНОЇ ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОЇ ШКОЛИ, ЯК СКЛАДОВА НАЦІОНАЛЬНОЇ КУЛЬТУРИ.....	126
Дутчак В.В. МЕТОДИКА ВИВЧЕННЯ ТА ОЦІНЮВАННЯ ЛЕГКОЇ АТЛЕТИКИ НА ФАКУЛЬТЕТАХ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ.....	135
Кашуба А.А., Гаврилюк А.А. ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ СЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ З БАСКЕТБОЛУ У ЗВО	140
Кашуба А.А., Глаз А.П. ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ЗАСОБІВ СТРЕТЧИНГУ У ФІЗИЧНІЙ ПІДГОТОВЦІ ЮНИХ ФУТБОЛІСТІВ.....	145
Кашуба А.А., Корнозевич Н.М. ХАРАКТЕРИСТИКА ЗМІСТУ ТА ПОБУДОВА НАВЧАЛЬНО-ТРЕНУВАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ ЗІ СОФТБОЛУ НА ЕТАПІ ПОЧАТКОВОЇ ПІДГОТОВКИ	150
Кашуба А.А., Терещук Д.Ю. ОБҐРУНТУВАННЯ ВАРІАТИВНОГО МОДУЛЯ «ФУТБОЛ» ДЛЯ УЧНІВ 5-Х КЛАСІВ МОДЕЛЬНОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ПРОГРАМИ ЗЗСО	155
Кашуба А.А., Трохимчук М.О. ВДОСКОНАЛЕННЯ СИЛОВИХ ЯКОСТЕЙ У СТАРШОКЛАСНИКІВ ЗЗСО ЗАСОБАМИ АТЛЕТИЧНОЇ ГІМНАСТИКИ.....	160

Кіндрат В.К., Бойсак Ф.Ф. ОБҐРУНТУВАННЯ ЧИННИКІВ ЕФЕКТИВНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ДО СПОРТИВНО-МАСОВОЇ РОБОТИ	166
Кіндрат В.К., Гоголь В.В. ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ НАВЧАННЯ ВОЛЕЙБОЛУ В ЗАКЛАДАХ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ	175
Кіндрат В.К., Саванчук О.М. ОЗДОРОВЧО-РЕКРЕАЦІЙНІ ПРОЕКТИ ЯК ЗАСІБ ЗМІЦНЕННЯ ЗДОРОВ'Я СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ	187
Кіндрат В.К., Стадченко Л.І. СТРУКТУРА МОТИВІВ, ПОТРЕБ ТА ІНТЕРЕСІВ ШКОЛЯРІВ ДО ЗАНЯТЬ ФІЗИЧНОЮ КУЛЬТУРОЮ	197
Кіндрат П.В., Наконечний А.Л. МОДЕЛЮВАННЯ МОТИВАЦІЙНИХ ЗАХОДІВ ОРІЄНТОВАНИХ НА ЩОДЕННЕ ФІЗИЧНЕ САМОВДОСКОНАЛЕННЯ УЧНІВ	206
Кіндрат П.В., Омелянчук С.П. ЕФЕКТИВНІСТЬ ЗАСТОСУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ЗМІШАНОМУ НАВЧАННІ З ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ	215
Коваль В.В., Шемосюк К.В. ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНО-ТРЕНУВАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ З БАСКЕТБОЛУ У ДЮСШ	223
Ковальський В.В., Пилипчук А.Р. ПРОФІЛАКТИКА СКОЛІОЗУ У ШКОЛЯРІВ ПЕРШОГО ЦИКЛУ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ З ВИКОРИСТАННЯМ ФІЗИЧНИХ ВПРАВ	230
Ковальський В.В., Трубіцин Б.С. ПОКРАЩЕННЯ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВЛЕНOSTІ ЗДОБУВАЧІВ ПЕРШОГО РІВНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ СИЛОВИМИ ВИДАМИ СПОРТУ	236
Ковальський В.В., Юрченко А.С. РОЗВИТОК СПЕЦІАЛЬНИХ РУХОВИХ ЯКОСТЕЙ ФУТБОЛІСТА В ПРОЦЕСІ СПОРТИВНОЇ ПІДГОТОВКИ	243

Панчук А.П., Панчук І.В., Басюк М.П. ВДОСКОНАЛЕННЯ РУХОВИХ ЯКОСТЕЙ У ПІДЛІТКІВ ЗАСОБАМИ ВОЛЕЙБОЛУ.....	250
Панчук А.П., Панчук І.В., Делідон Ю.С. ДИФЕРЕНЦІЙОВАНИЙ ПІДХІД У ФІЗИЧНОМУ ВИХОВАННІ ДІТЕЙ ОСНОВНОГО ЦИКЛУ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ	254
Панчук А.П., Панчук І.В., Трохлюк Р.В. ПІДВИЩЕННЯ МОРФО-ФУНКЦІОНАЛЬНОГО СТАНУ ОРГАНІЗМУ ЧОЛОВІКІВ ПЕРШОГО ЗРІЛОГО ВІКУ У ПРОЦЕСІ ЗАНЯТЬ ВОЛЕЙБОЛОМ.....	258
Панчук А.П., Панчук І.В., Хильчук Ю.П. РОЗВИТОК ВИТРИВАЛОСТІ У ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ У ПРОЦЕСІ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ	262
Семенович С.В., Шинкарук О.П. ДОСЯГНЕННЯ УСПІШНОГО РЕЗУЛЬТАТУ У ФУТБОЛІ НА ПРИКЛАДІ ЄВРОПЕЙСЬКИХ ЗБІРНИХ.....	267
Семенович С.В., Яремчук В.Д. АКТУАЛЬНІСТЬ ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ У ШКОЛЯРІВ ІНТЕРЕСУ ДО ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ.....	275
Чалій Л.В., Кузлю А.А. ДОПІНГ ЯК ДЕСТРУКТИВНА СИЛА ЮНАЦЬКОГО ОРГАНІЗМУ	281
Чалій Л.В., Кулініч Г.С. ХАРАКТЕРИСТИКА ЦІННОСТЕЙ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ	290
Чалій Л.В., Парфенюк Л.О. ЕФЕКТИВНІСТЬ ЗАСОБІВ СПОРТИВНОГО ОРІЄНТУВАННЯ У ПРОЦЕСІ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ.....	298
Шелюк В.О., Пашко І.С. РУХЛИВІ ІГРИ ЯК ЕФЕКТИВНИЙ ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ РУХОВИХ ЯКОСТЕЙ ШКОЛЯРІВ ОСНОВНОГО ЦИКЛУ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ	308
Шелюк В.О., Пашко К.С. ПОКРАЩЕННЯ РІВНЯ ЗДОРОВ'Я ЗДОБУВАЧОК ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗАСОБАМИ СТЕП-АЙРОБІКИ	

.....	314
Шелюк В.О., Пашков О. ПРОФІЛАКТИКА СЕРЦЕВО-СУДИННИХ ЗАХВОРЮВАНЬ СПОРТСМЕНІВ СПОРТИВНИХ ЄДИНОБОРСТВ ЕРГОТЕРАПЕВТИЧНИМИ ЗАСОБАМИ	319
Шелюк В.О., Миронюк В.І., Гавлитюк О.А. ОБҐРУНТУВАННЯ ВАРІАТИВНОГО МОДУЛЯ «БАСКЕТБОЛ» ДЛЯ УЧНІВ 5-Х КЛАСІВ МОДЕЛЬНОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ПРОГРАМИ ЗАГАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ (ЗЗСО).....	327
Шелюк В.О., Токар О.А. ФОРМУВАННЯ МОТИВАЦІЇ ДО ЗАНЯТЬ ФІЗИЧНИМИ ВПРАВАМИ У СТАРШОКЛАСНИКІВ....	331
Ярмошук О.О., Бойко А.В. ПЛАНУВАННЯ ПРОЦЕСУ ПІДГОТОВКИ ДЗЮДОЇСТІВ ВИСОКОЇ КВАЛІФІКАЦІЇ.....	337
Ярмошук О.О., Веремчук Ю.М. ЗНАЧЕННЯ ПРОВЕДЕННЯ СЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ ФУТБОЛОМ У ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ З ДІТЬМИ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ	348
Ярмошук О.О., Гостяєв М.О. ДИФЕРЕНЦІЙОВАНИЙ ПІДХІД У РОЗВИТКУ ВИТРИВАЛОСТІ У ПЛАВЦІВ ВІЛЬНИМ СТИЛЕМ.....	356
Ярмошук О.О., Данилюк В.І. АНАЛІТИЧНА ПРАКТИКА В СИСТЕМІ ПІДГОТОВКИ ШАХІСТІВ.....	365
Ярмошук О.О., Захарець Д.В. ЗАСТОСУВАННЯ ВИСОКОІНТЕНСИВНИХ ІНТЕРВАЛЬНИХ ТРЕНУВАНЬ У РОЗВИТКУ СПЕЦІАЛЬНОЇ ВИТРИВАЛОСТІ ФУТБОЛІСТІВ	374
Ярмошук О.О., Кравченко В.О. ХАРАКТЕРИСТИКА ВАРІАНТІВ СТИЛІВ ВЕДЕННЯ ПОЄДИНКУ У СПОРТИВНІЙ БОРОТБІ.....	386
Ярмошук О.О., Усач Ю.В. ІНСТРУМЕНТИ ЗАСТОСУВАННЯ ФОРМУВАЛЬНОГО ОЦІНЮВАННЯ НА УРОКАХ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ.....	398

Ярмошук О.О., Чернецький О.М. ЗАГАЛЬНІ АСПЕКТИ ЕМОЦІЙНОГО ВИГОРАННЯ У СПОРТІ.....	406
Чалій Л.В., Кузьмич В. РУХЛИВІ ІГРИ У ТРЕНУВАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ ЮНИХ ФУТБОЛІСТІВ... ..	412
Ковальський В.В., Шимко Л. ФІЗИЧНА РЕАБІЛІТАЦІЯ ПРИ ПЕРЕЛОМАХ ХРЕБТА ДЛЯ ЧОЛОВІКІВ І ЖІНОК ДРУГОГО ЗРІЛОГО ВІКУ.....	420
Герасимчук А.Ю., Панченко В.І. АДАПТИВНЕ ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ З НАСЛІДКАМИ ДЦП	425
Герасимчук А.Ю., Зарічнюк М.І. ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ОСОБИСТОСТІ ТРЕНЕРА.....	436

Кіндрат В.К., канд. пед. наук, професор
Бойсак Ф.Ф., здобувач ступеня в/о «Магістр» II курсу

ОБҐРУНТУВАННЯ ЧИННИКІВ ЕФЕКТИВНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ДО СПОРТИВНО-МАСОВОЇ РОБОТИ

Анотація. Стаття присвячена важливим питанням підготовки вчителів фізичної культури, яка повинна бути заснована на компетентностях щодо збереження та зміцнення здоров'я учнів. Оскільки у професійні функції вчителя фізичної культури входить робота з учнями як в рамках урочної діяльності, так і у позанавчальний час, то в змісті такої роботи присутня спортивно-масова. Стаття розкриває аспекти підготовки майбутнього вчителя фізичної культури до такої ділянки професійної діяльності.

Ключові слова: вчитель, фізична культура, спортивно-масова робота, ефективність, вміння вчителя.

Постановка проблеми. Мета системи фізичної культури та спорту реалізується завдяки кадровому потенціалу. Досягти мети можливо комплексно діючи на розвиток кадрів: враховувати потрібну кількість-якість, встановлювати до професій кваліфікаційні правила, сприяти перепідготовці кадрів, періодичній сертифікації готовності до професійної діяльності, а також зацікавлювати та мотивувати матеріальними стимулами. Як зазначено в Стратегії розвитку фізичної культури і спорту до 2028 року, в кадровому забезпеченні є протиріччя між реальною ситуацією на ринку праці та попитом на спроможного конкурентного фахівця [8].

Сьогодення української освіти має труднощі та виклики, пов'язані з воєнним станом в умовах російської агресії проти України, тому процес підготовки майбутнього вчителя змінився.

Л. Сущенко вважає, що основним завданням вишу, який готує майбутніх вчителів фізичної культури, є формування суб'єкта професійної діяльності, здатного підвищити свій професійний потенціал, засвоїти знання з організації процесу фізичного виховання та суспільної фізкультурної культури. Кардинальні зміни ринку праці, а відповідно, і освітнього ринку, передбачає

диверсифікацію освітніх програм, гнучкість і мобільність у виконанні соціальних запитів держави в кожному конкретному регіоні. Центральне місце у цьому освітньому просторі займають ті вищі навчальні заклади, які ведуть активний обмін студентами, аспірантами, викладачами, беруть участь у міжнародних проектах і програмах, використовують інноваційні технології, мають доступ до різноманітних комунікаційних мереж і баз даних [11].

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Підготовка майбутніх фахівців фізичної культури і спорту була предметом досліджень Є. Вільчковського, М. Віленського, О. Демінського, В. Завацького, Є. Захаріної, О. Комар, О. Куца, В. Папуши, Є. Приступи, Б. Шияна, А. Цьося, Ю. Шкрєбтія та ін.

Питаннями освіти майбутнього вчителя фізичної культури займалися багато дослідників та вчених, серед яких: О. Дубогай, А. Конох, Т. Круцевич, О. Кучай, Ю. Ляной, Б. Пангелов, Л. Сущенко, О. Тимошенко. Питання, що розглядалися теж мають широкий спектр, це: шляхи оптимізації системи підготовки майбутніх фахівців з фізичної культури і спорту, ефективність підготовки майбутнього вчителя до організації позашкільної фізкультурно-масової роботи; формування особистості фахівця із фізкультурно-оздоровчої і спортивно-масової роботи; особливості роботи вчителя з організації спортивно-масових заходів; модель підготовки майбутнього вчителя фізичної культури до фізкультурно-спортивної діяльності; зміст підготовки майбутніх учителів фізичної культури до організації самостійної фізкультурно-оздоровчої діяльності школярів тощо.

Мета дослідження. За мету даної роботи ми взяли активний пошук шляхів вдосконалення професійної підготовки у закладі вищої освіти, зокрема, вчителя фізичної культури до організації спортивно-масової роботи.

Методи дослідження. В роботі скористалися низкою теоретичних методів дослідження – вивчення та узагальнення, синтез інформаційних джерел, психолого-педагогічної та методичної літератури; аналогія, порівняння, дедуктивний метод.

Виклад основного матеріалу дослідження. Поняття «професійна освіта» має різноманітні тлумачення: складова частина ступеневої освіти ... спрямована на максимально повноцінну професійну самореалізацію особистості і зорієнтована на кон'юнктуру ринку праці [2]; сукупність знань, навичок і вмінь, які дають можливість працювати спеціалістом [9]; сукупність знань, практичних умінь і навичок, необхідних для роботи в певній галузі [12].

Я. Бельський та Е. Вільчковський обґрунтували думку, що підготовка охоплює результативність праці, фахову підготовленість, організацію педагогічної діяльності, педагогічні вміння, чинники, що зумовлюють ефективність педагогічної праці, стиль взаємостосунків з учнями, матеріальні та соціальні умови праці, суспільну діяльність та особистісні інтереси [1, с. 120].

Завданнями фахової підготовки С. В. Гуменюк вважає озброєння студентів ґрунтовними знаннями, формування в майбутніх фахівців із вищою фізкультурною освітою готовності продуктивно мислити та реалізувати набуті знання, уміння й навички на практиці [4].

А. Конох зазнає, що професійні вміння, притаманні учителю фізичної культури – дидактичні, академічні, перцептивні, мовні, організаторські, комунікативні – будуть використовуватися фахівцем для організації і керівництвом колективом людей різних за віком, професіями, інтересами, тому ці всі нюанси мають бути враховані у нових концепціях професійної підготовки [6].

В. Савіцька стверджує, що різнобічна підготовка нової генерації фахівців із високим рівнем професіоналізму стала сьогодні провідним завданням вищих навчальних закладів [10].

У професійній підготовці необхідно скористатися відповідними методами та методичними прийомами для формування організаційних вмінь [5; 7].

На нашу думку, доцільно практикувати викладацькому складу відповідальної кафедри міні-лекції на різноманітні теми, як от: «Успіх організаторської діяльності», «Планування спортивно-масової роботи», «Секрети комфортного спілкування», «Публічна

діяльність організатора», «Методика підготовки спортивно-масового заходу», «Основи ділового спілкування та етикету», «Авторитет організатора оздоровчої діяльності» тощо. Окрім назви, що безпосередньо вказує на характерну тему спілкування з студентами, викладачам потрібно теж дотримуватися специфічних прийомів – нешаблонного початку, відеосупроводження, прикладів із власної практики, а також із студентського досвіду.

Оскільки діяльність педагога відбувається у форматі «людина-людина», то необхідно звернути уваги на вміння комунікації, де важливо як словесне багатство, так і інтонаційне забарвлення та міміко-пантомімічні вміння. Тому звертали увагу на ораторські вміння, які починаються зі звичайних виразних прочитань (можна включати у всі види аудиторних занять), потім розвиваються у напрямку подолання бар'єрів у спілкуванні з незнайомими людьми, підвищували свій рівень довіри через розвиток спостережливості та уваги. Паралельно тренуються невербальні вміння, можна використовувати як бесіди, дискусії, тренінги, переговори, дискусії, так і різноманітні ігри, завдання по колективному творчому вирішенню ситуацій – метод вирішення проблем. Власне всі названі методи готують майбутнього вчителя фізичної культури до ситуацій оперативно приймати рішення, переконувати, згуртовувати людей та робити це ефективно. Тут можливі теж варіанти поведінки організатора: компроміс, авторитарний вплив, агресивне вирішення питання, демократія – непередбачуваність вимагає знань про всі ці варіанти та розуміння своїх можливостей – комусь «личить» авторитарність, комусь підходить демократичний стиль тощо. Гарно зарекомендували себе у напрацюванні таких вмінь вправи-експромти на різні теми, які будуються за певним алгоритмом: вступ, основна частина, висновки. Також викладачі моделювали складні ситуації міжособистісної взаємодії, щоб надалі студенти могли швидко реагувати на подібні ситуації.

Окремі уваги заслуговують рольові ігри, тематика яких пов'язана зі організаційними вміннями, з змістом спортивно-масової роботи, як от «Лідерство», «Я – організатор», «Мій перший

публічний виступ», «Свято спорту», «Всі на старт», «Твій рекорд», «Планка є», «Комфорт у компромісі» і т. п. В процесі таких занять здобуваються вміння дискутувати, переконувати, розподілу ролей, знаходити спільні рішення, проводити самооцінку, рефлексувати.

Нами було з'ясовано основні, найбільш часті проблеми практикуючого організатора: важко дослухати до кінця співрозмовника, не вклинючись в його звернення, не задаючи по ходу запитань; складно сформулювати докази, переконливо спонукати до потрібного варіанту; відчувається недосвідченість та поверхнєве знання суті питання; невдало підібрано відео та наочний матеріал, важко втримати зацікавленість та увагу присутність.

Кожен організатор має стати лідером для тої групи людей, яка зараз тут і працює з ним, тому студенти обговорювали важливі якості лідера: бути чесним перед собою та іншими, боротися за свою ідею, піклуватися про інших, визнавати свої помилки, вибачатися коли вчинив несправедливо, прислухатися до думок оточуючих, доводити справу до кінця, розвиватися, брати відповідальність на себе, але й довіряти іншим.

Логічним продовженням теоретичних вправ та завдань була організація власне спортивно-масового заходу. Студенти готували план, сценарій, були сформовані робочі групи, уточнені їх завдання, встановлені терміни підготовки, призначені відповідальні. Проведення заходу відбувалося під контролем викладачів, які були готові заповнити паузи, що могли виникнути в результаті прорахунків у підготовці чи неочікуваних обставин. Опісля було проведено обговорення та аналіз заходу, виявлення помилок, обговорення шляхів їх усунення та уникнення.

Форми, види та типи спортивно-масових заходів є за своєю суттю фізкультурно-оздоровчою діяльністю, тому у закладах загальної середньої освіти говоримо про такі події як: змагання, спортивні ігри школярів «Старти надій», Всеукраїнські змагання з футболу «Шкіряний м'яч», Всеукраїнська спартакіада (на базі шкіл-інтернатів), товариські зустрічі. Всім відомі «Веселі старты» студенти спробували організувати та провести для своїх

одногорупників. В результаті студенти мають можливість пропрацювати правила та рекомендації, відчуті особисті реакції на ті чи інші ситуації. Такі практичні заняття є важливими для досвіду міжособистісної взаємодії.

На нашу думку, надважливо акумулювати усі отримати знання в якомусь окремому форматі. Ми пропонуємо робити це під час викладання дисциплін, що пов'язані з професійною підготовкою, можливо це предмети, що стосуються професійної майстерності. Оскільки предметом вивчення таких дисциплін є квазіпрофесійна діяльність (таке навчання, коли використовуються усі можливі традиційні та інноваційні системи, форми, методи, засоби навчання, тобто моделюється зміст та розуміння майбутньої професійної діяльності), то для студентів це реальна практика роботи в колективі, де розвиваються комунікативні та організаційні навички, що є надзвичайно важливим для вчителя фізичної культури, оскільки його діяльність як виражений руховий компонент, так і суто педагогічний.

В ході нашого експерименту завдяки викладачам було реалізовано намагання створити особливу атмосферу співпраці, співтворчості, взаємного інтересу, синтезувати уяву, вибір, свободу, відповідальність. Студенти вчилися розуміти іншу людину, поводитися рівно з усіма, сприймати та переживати емоції і вчинки підопічних. Для цього використовувалися доступні методи та методичні прийоми: дискусії, диспути, семінари-практикуми, спостереження, науковий пошук, відео, спільні розробки, круглі столи тощо. На початку експерименту при організації спортивно-масових заходів студенти були пасивними спостерігачами або рядовими учасниками, з часом частина підготовчої роботи покладалася на бажаючих, поступово залучалися усі студенти: розробка заходу, планування, алгоритм, підготовка інвентарю, постановка, ведучі, помічники. Тобто дидактичні принципи навчання – системність, наступність та інтеграція – були дотримані та дали свої результати.

Теорія та практика – нероздільні складові будь якого навчання. Тому на лекційних заняттях необхідно дати знання: про

засоби фізкультурної, оздоровчої, дозвіллево-рекреаційної, профілактико-реабілітаційної, спортивно-тренуючої складової спортивно-масових заходів; про готовність до спортивно-масової роботи як професійну необхідність; про підготовку вчителя як модератора, організатора, коуча, тренера тощо. Було звернено увагу на чітке розуміння дефініції «педагогічна діяльність», «спортивно-масова робота», «спорт», «спортивна діяльність», «тренерська діяльність», «масовий спорт», «неолімпійський спорт», «спортивні ігри», «масові заходи», «спортивна анімація», «лідерські якості» тощо. Вважаємо доцільним виокремлення наступних тем: «Спортивно-масова робота в школі», «Типологія спортивно-масових заходів», «Інноваційні технології спортивно-масової роботи», «Класичні підходи до організації спортивно-масової роботи», «Нормативна база спортивно-масової роботи». Окремим здобутком студентів має стати ознайомлення з новими видами оздоровчої діяльності та спорту, які не вимагають великих капітальних вкладень, але є доступними та цікавими. Мова йде про популярні в нашому регіоні «Петанк», «Чирлідінг», «Флорбол», «Фрізбі» («Алтимат»), «Дартс», «Пілатес», «Стрейчінг», «Табата», «Йога», «Каланетика», «Бадмінтон».

Ми мали змогу спостерігати, що у майбутніх вчителів фізичної культури сформувалися такі знання та вміння:

- Уміння створити потрібну атмосферу для реалізації спортивно-масових програм у школах, побудови правильного «настрою» (підготовка школярів до спортивних свят);

- Визначити потреби та можливості дітей і дорослих щодо підготовки та участі в спортивних святах;

- Організаторські здібності (координація дій учасників свята: злагодженого об'єднання адміністрації школи, вчителів, школярів та їх батьків);

- Управлінські навички (уміння приймати управлінські рішення, керувати учасниками, вміти готувати та проводити ділові зустрічі, вибирати оптимальний варіант проведення заходу, ставити колективні цілі та розробляти завдання тощо);

– Дизайнерські навички (визначення святкових локацій та їх оформлення, підготовка одягу, спортивної форми, атрибутики та виготовлення спортивного інвентарю);

– «Режисерські» навички (розробка сценаріїв, узагальнення інформації та визначення необхідного (планування сценарію), визначення дій кожного учасника тощо);

– Організаційні знання щодо спортивно-масової роботи.

Висновки. Отже, комплекс запропонованих нами дій був спрямований на покращення підготовки майбутнього вчителя фізичної культури до спортивно-масової роботи в закладі загальної середньої освіти, оскільки були пропрацьовано ситуації, що імітували цю роботу в школі, в соціумі, інтегрувалися знання з різних навчальних дисциплін, залучалися вміння різних видів діяльності при організації різноманітних спортивно-масових проєктів.

Таким чином ми перевіряли свою думку, що залучення здобувачів вищої освіти до організаторської діяльності сприяє підготовці студента до майбутньої роботи, формує об'єктивну самооцінку, надає навички колективної взаємодії.

Список використаних джерел

1. Бельський Я., Вільчковський Е. Праксеологічна модель вчителя фізичного виховання. *Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві*: зб. наук. пр. Луцьк: Медіа, 1999. С. 120-123.

2. Бойчук І. Д. Науково-теоретичні основи професійної підготовки майбутніх фахівців у коледжі. Режим доступу. *Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту*: електронне вид. 2009. № 12. С. 18-21. URL: <http://www.sportpedagogy.org.ua/html/journal/2009-12/09bidfec.pdf>

3. Герцик М. С., Вацеба О. М. Вступ до спеціальностей галузі «Фізичне виховання і спорт»: підручник. Харків: ОВС, 2005. 240 с.

4. Гуменюк С. Актуальність використання засобів інноваційних технологій у фаховій підготовці майбутніх учителів

фізичної культури. *Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві*. 2015. № 2 (30). С. 5-9.

5. Карпюк Р. П. Професійна підготовка майбутніх фахівців з адаптивного фізичного виховання: теорія та методика: монографія. Луцьк: ВАТ «Волинська обласна друкарня», 2008. 504 с.

6. Конох А. П. Професійно-педагогічна компетентність майбутніх фахівців фізичної культури і туризму. *Туризм і краєзнавство*: зб. Наук. пр. Дод. До Гуманіт. Вісн. ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет ім. Григорія Сковороди». Переяслав-Хмельницький: ПП «СКД», 2012. С. 96.

7. Кравченко Ю. В. Про структуру готовності майбутніх учителів фізичної культури до педагогічної взаємодії у фізкультурно-оздоровчій діяльності. URL: <http://dspace.pdpu.edu.ua/bitstream/123456789/7850/1/Kravchenko%20Yu.%20V.%202017.pdf>

8. Постанова Кабінету Міністрів України від 4 листопада 2020 р. N 1089 «Стратегія розвитку фізичної культури і спорту до 2028 року»

9. Професійна освіта: навч. посіб. / ред.: Н. Г. Ничкало; уклад.: С. У. Гончаренко; АПН України. Ін-т педагогіки і психології проф. освіти. Київ : Вища школа, 2000. 380 с.

10. Савіцька В. В. Готовність майбутнього соціального працівника до професійної діяльності як запорука її ефективності. *Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету*. 2013. Ч. 2. С. 325-331. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/znpudpu_2013_2_44

11. Сущенко Л. П. Теоретико-методологічні засади професійної підготовки майбутніх фахівців фізичного виховання та спорту у вищих навчальних закладах: автореф. дис. ... докт. пед. наук: 13.00.04. Київ, 2003. 46 с.

12. Фіцула М. М. Педагогіка: навч. посіб. Для студентів вищих пед. закладів освіти. Тернопіль : Навч. кн. Богдан, 1997. 189 с. URL: <http://works.doklad.ru/view/vbmKy4PyLJY/all.html>

Наукове видання

**ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА, СПОРТ І РЕАБІЛІТАЦІЯ
В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ**

Збірник наукових праць

Звітної наукової конференції викладачів, співробітників і
здобувачів вищої освіти Рівненського державного гуманітарного
університету за 2022 рік, 18-19 травня 2023 р.

Випуск 14

Відповідальний за випуск: Кіндрат Вадим Кирилович

Укладачі: Кашуба Анатолій Анатолійович,
Гоголь Тетяна Василівна

Коректор: Ковальський Володимир В'ячеславович

*У збірнику вміщено наукові праці вчених, аспірантів,
вчителів-методистів, вчителів-новаторів, здобувачів вищої освіти
галузі фізичної культури та спорту України*

*Збірник статей буде корисним для вчителів і викладачів
фізичного виховання, спортсменів, усіх, хто цікавиться сучасними
проблемами розвитку фізичного виховання та спортивного
тренування*

Фізична культура, спорт і реабілітація в закладах освіти:
Збірник наукових праць. Рівне: ГО СОМ-ЦЕНТР, 2023. Випуск 14.
440с.

Видруковано за підтримки громадської організації «СОМ-ЦЕНТР»